

Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky v Blatné za rok 2020

Zdrojem informací o drogové scéně jsou zprávy terénních pracovníků Jihočeského streetworku PREVENT, statistiky Policie ČR, znalost místních poměrů pracovníků sociálního odboru MěÚ Blatná a strážníků Městské policie Blatná. Vzhledem ke změně financování terénní služby (finanční příspěvek poskytuje Svazek obcí Blatenska) probíhá monitoring a výkon služby nejenom v Blatné, ale i v okolních obcích ORP Blatná (např. Bělčice, Sedlice a Lnáře).

KOORDINACE PROTIDROGOVÉ POLITIKY

Místní protidrogový koordinátor/kontaktní pracovník:

- Bc. Kateřina Malečková
- starostka města
- kontaktní pracovník vede přehled o zařízeních pro prevenci, poradenství, léčbě drogových závislostí v celé ČR, soustřeďuje informace o drogové scéně, spolupracuje s pracovníky zajišťujícími terénní sociální službu s osobami závislými na návykových látkách
- tel. 383 416 101, e-mail: starosta@mesto-blatna.cz

Komise prevence kriminality:

- poradní a iniciativní orgán Rady města Blatná
- komise pracuje od roku 2007, funkční období komise je vždy čtyřleté v návaznosti na volby do obecního zastupitelstva

členové komise:

Kateřina Malečková (předseda komise, starostka města)

Jan Hromada, DiS (garant komise, kurátor pro děti a mládež, sociální odbor MěÚ Blatná)

přrap. Martin Tůma (Policie ČR, OO Blatná)

Kateřina Pešková (Městská policie Blatná)

Mgr. Blanka Posavadová (ZŠ T. G. Masaryka Blatná)

Mgr. Ondřej Kočovský (ZŠ T. G. Masaryka Blatná)

Mgr. Iva Tvrdá (ZŠ J. A. Komenského Blatná)

Josef Petrovec

Drogovou problematikou se zabývají školní metodici prevence, PREVENT 99, z.ú., Pedagogicko-psychologická poradna ve Strakonících (dále PPP), Středisko výchovné péče ve Strakonících, Policie ČR, Městská policie Blatná a další.

KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY MĚSTA BLATNÁ

Koncepce prevence kriminality (dále KPK) města Blatná na období 2021–2023 byla zpracována v souladu se Strategii prevence kriminality na léta 2016–2020 schválenou usnesením vlády ČR č. 447 ze dne 14. 6. 2017 a prodlouženou usnesením vlády č. 652 ze dne 15. 6. 2020 a v souladu s Konceptí prevence kriminality Jihočeského kraje. Dokument byl vytvářen v průběhu roku 2020. Na jeho tvorbě se podíleli členové Komise prevence kriminality. Koncepce prevence kriminality města Blatná byla projednána a schválena v orgánech města usnesením ZM č. 62/20 dne 9. 12. 2020. Její vytvoření je jednou z podmínek při podání žádosti o státní dotace v oblasti prevence kriminality.

FINANCE

Město Blatná dlouhodobě finančně podporuje realizaci terénní sociální práce s uživateli drog a jejich okolím. V roce 2013 se město Blatná a Svazek obcí Blatenska aktivně zapojily do modelu spolufinancování protidrogových služeb ze strany samospráv, kterou připravil Krajský úřad Jihočeského kraje. Pro rok 2020 byl schválen valnou hromadou Svazku obcí Blatenska finanční příspěvek ve výši 117.400,- Kč. Tyto prostředky byly poskytnuty na zajištění terénní sociální služby na území ORP Blatná a v dalších obcích, které jsou členy Svazku obcí Blatenska.

Na realizaci projektů na úseku protidrogové politiky města bylo v roce 2020 Městem Blatná formou individuální dotace poskytnuto celkem 86.000,-Kč:

- 6.000,- Kč – ZŠ T. G. Masaryka Blatná na úhradu preventivních programů
- 10.000,- Kč – SOU Blatná na adaptační kurz pro studenty prvních ročníků
- 70.000,- Kč – ZŠ J. A. Komenského Blatná na úhradu preventivních programů a adaptačního kurzu

Město Blatná finančně podporuje provoz NZDM Station 17 částkou 243.000,-Kč ročně.

AKTIVITY V OBLASTI PROTIDROGOVÉ POLITIKY

PRIMÁRNÍ PREVENCE

Primární prevence si klade za cíl odradit od prvního užití drogy nebo alespoň co nejdéle odložit první kontakt s drogou.

Prevenici na základních a středních školách zabezpečují **školní metodici prevence** – ZŠ J. A. Komenského Mgr. Princová, ZŠ T. G. Masaryka Mgr. Kočovský, ZŠ Holečkova Mgr. Hajíčková, SOŠ Blatná Mgr. Hanzlíček, SOU Blatná Ing. Tešková.

Školy zpracovávají a realizují každoročně Minimální preventivní programy. V rámci těchto programů realizují školy besedy a kurzy. Veřejná finanční podpora poskytována Městem Blatná slouží k pokrytí nákladů především na tyto preventivní programy. Čerpání finančního příspěvku je vždy řádně předloženo ke kontrole. Realizátory těchto akcí jsou jednak pracovníci Policie ČR a Městské policie Blatná, ale především odborníci zaměřující se na prevenci sociálně patologických jevů. Bohužel rok 2020 byl výrazně ovlivněn vyhlášením nouzového stavu a uzavřením škol. Žáci a studenti prezenčně navštěvovali školu minimálně a výuka se realizovala v distanční formě. Primární prevenci se věnovali pedagogové při výuce občanské nauky. Školské subjekty sdílely na svých webových stránkách odkazy na webináře, videa či webové stránky organizací zaměřujících se na primární prevenci.

- **ZŠ J. A. Komenského Blatná:** třídní adaptační pobyty (program realizovaný pro 6. tř. pracovníky Domu dětí a mládeže Blatná a pracovníky školy, částečně financováno z příspěvku Města Blatná), Internet s rozumem (on-line přednáška pro pedagogy a rodiče žáků, Ing. Viktor Janouch).
- **ZŠ T. G. Masaryka Blatná:** přednáška Čas proměn zaměřena na zdravý životní styl a pohlavní dospívání (6.-7. tř., EP Education, hrazeno školou), Bolest jménem šikana zaměřena na prevenci výskytu vzájemného ubližování v kolektivu (5. tř., ACET ČR z.s., hrazeno školou).
- **SOU Blatná:** adaptační kurz (1. ročníky, hrazeno částečně z příspěvku Města Blatná).
- **SOŠ Blatná:** jednodenní adaptační kurz pro studenty 1. ročníku (realizováno Domem dětí a mládeže Blatná), beseda na téma trestných činů krádeže, kyberšikany a přestupků v dopravě (Bc. Jiří Brejcha, Policie ČR), zakoupen soubor preventivních filmů z edice „Filmy, které pomáhají“ zaměřených na prevenci alkoholismu u mládeže, psychického a fyzického násilí, neuváženého sexuálního chování, šikany a na poruchy příjmu potravy. Tyto filmy jsou využívány v rámci distanční výuky.

Významným poskytovatelem sociálních služeb je od 1.2.2011 Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež STATION 17 PREVENT (dále NZDM), jehož provozovatelem je PREVENT 99, z. ú., vedoucím zařízení je Mgr. Miloš Kolman, zařízení sídlí na adrese Spálená 727, Blatná (budova bývalého Steka).

- NZDM plní tři základní funkce, zajišťuje bezpečné prostředí k trávení volného času, místo, kde se neužívá alkohol, drogy a nevzniká agrese. Přípravými aktivitami podporuje smysluplné trávení volného času, aktivity a interakce s pracovníky jsou cíleny tak, aby u klientů vedly k posílení vlastní zodpovědnosti. Tím, jak se prohlubuje důvěra mezi klienty a pracovníky, začíná individuální práce s klientem.
- NZDM je registrovaná sociální služba dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a je orientována jak na sociální práci a poradenství, tak i na volnočasové aktivity, jejím cílem je odvrácení cílové skupiny od rizikového životního stylu. Činnost zařízení tedy významně napomáhá v prevenci sociálně patologických jevů na území města.
- Věková hranice 12-26 let. V období od 5.10. do 31.12.2020 byla věková hranice snížena až k 1. tř. ZŠ.
- Otevírací doba: PO – ČT od 13:00 do 18:00 hodin. Individuální konzultace pro klienty, rodiče a osoby blízké probíhají v PO-ČT od 12:00 do 13:00 hodin, v PA od 12:00 do 18:00 hodin. Provozní doba pracoviště je v PO-ČT od 9:45 do 18:15 hodin, v PA od 8:00 do 18:15 hodin. Mimo otevírací dobu pro klienty je v pracovní náplni pracovníků administrativa, vzdělávání, supervize, příprava preventivních témat.
- Tým tvoří 2 pracovníci s úvazkem 2,0.
- V roce 2020 bylo z důvodu nouzového stavu zařízení uzavřeno od 18.3.2020 do 11.5.2020 a z téhož důvodu byl provoz omezen v období od 5.10.2020 do 31.12.2020. V prvním období bylo zařízení zcela uzavřeno, práce a kontakt s klienty probíhal pouze na sociálních sítích. Ve druhém podzimním období bylo možno v rámci vládních nařízení získat širší prostor pro kontakt s klienty, který byl využit především pro vyhledávání potenciálně ohrožených dětí a mládeže při depistážích v Blatné (11 hodin) nebo na sociálních sítích.
- Ve srovnání s rokem 2019 došlo k propadu využití služby asi o polovinu. Zlepšení mimo měsíce leden až březen bylo zaznamenáno v září, kdy se klienti opět navraceli. Tento trend trval i v měsících říjnu a v listopadu.
- Počet kontaktů mimo nouzové stavy činil 285, celkový počet klientů 72 (56 chlapců a 16 dívek, věkové složení 60% klientů mezi 12-14 lety, 40% klientů mezi 15-18 rokem a jednotky klientů nad 19 let) a průměrná klientská návštěvnost zařízení denně 4 klienti. Při nouzových stavech proběhlo 196 kontaktů, celkový počet klientů 36. Pomoc se školou byla poskytována dvěma dětem. Počet kontaktů na sociálních sítích 87 a průměrná délka kontaktu 16 minut.
- V roce 2020 neproběhly obvyklé tematicky zaměřené ani prostě informativní exkurze žáků a studentů místních základních a středních škol vzhledem k jejich uzavření v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu.
- Aktivity, které směřují k práci s klienty mimo zařízení, jakými jsou obvykle Studentský den nebo vánoční trhy, se rovněž z důvodu vládních opatření nekonaly.
- V rámci Týdne nízkoprahových služeb byl v září realizován den otevřených dveří pro širokou veřejnost.

SEKUNDÁRNÍ A TERCIÁRNÍ PREVENCE

Úkolem sekundární prevence je předcházet vzniku, rozvoji a přetrvávání závislostí u osob, které již drogu užívají, případně se na ní staly závislé. Prevence zahrnuje intervenci, poradenství a léčbu. Terciární prevence se zabývá předcházením vážnému či trvalému zdravotnímu a sociálnímu poškození z užívání drog nebo návykových látek. Patří sem např. sociální rehabilitace, doléčování a podpora v abstinenci.

PREVENT 99, z.ú.

Heydukova 349, Strakonice

Zapsaný ústav PREVENT 99 Strakonice je největším poskytovatelem protidrogových služeb v jižních Čechách, působí s terénním programem v Blatné od roku 2002. Terénní práci provádí terénní pracovníci zařazení pod **Jihočeský streetwork PREVENT**.

Cílem projektu je snižovat a eliminovat negativní dopady spojené s užíváním návykových látek a ochrana veřejného zdraví, která zahrnuje bezpečnou likvidaci injekčního materiálu a snižování výskytu infekčních chorob. Své služby zaměřují na podporu ke změně života uživatelů drog a podporu uživatelů drog, kteří se rozhodnou vydat se na cestu směrem k abstinenci od drog, pomoc a podporu klientům z řad sociálního okolí uživatelů drog (rodiče, příbuzní, známí), osvětovou činnost v oblasti protidrogové problematiky.

- Služba je poskytována standardní formou dle § 69 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a Standardů odborné způsobilosti pro zařízení a programy poskytující odborné služby problémovým uživatelům a závislým na návykových látkách Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.
- Terénní program poskytuje své služby v Blatné dlouhodobě se stabilním týmem terénních pracovníků. Hlavní náplní práce je systematická a kontinuální sociální práce s klienty, kteří opakovaně využívají služeb s cílem jejich sociální stabilizace.
- Služba je poskytována jednak stávajícím klientům (osoby závislé) a dále osobám závislostmi ohroženými (mládež s rizikovým chováním typu kouření konopí apod.). Kontakty probíhaly v přirozeném prostředí těchto osob, tedy přímo na ulicích města, v parcích (např. u vlakového nádraží, v parku u ZŠ J. A. Komenského, v Husových sadech).
- V roce 2020 služeb terénního programu pravidelně a kontinuálně využívalo celkem 14 klientů (v roce 2019 12 klientů). Celkem 12 osob užívá návykové látky nitrožilně. Nejčastěji užívanou látkou jsou opiáty (Subutex, Vendal Retard, Fentanyl). V menší míře se užívá pervitin a nakonec THC, které bývá často kombinováno s jinými látkami. Někteří tito klienti zajišťují tzv. sekundární výměnný program tzn., že mění injekční stříkačky pro další klienty, kteří zatím nechtějí aktivně vstoupit do kontaktu s terénními pracovníky. V sekundárním výměnném programu může být odhadem dalších cca 8 nitrožilních uživatelů drog. S těmito uživateli služby proběhlo 91 kontaktů (v roce 2019 69 kontaktů).
- Za rok 2020 bylo terénními pracovníky osloveno 21 osob z řad cílové skupiny v rámci oslovování potencionálních klientů. Proběhlo 108 výkonů kontaktní práce, 4 výkony individuálního poradenství. Iniciátory těchto kontaktů jsou zpravidla terénní pracovníci, kteří vytipovávají osoby, které mohou spadat či pravděpodobně spadají do cílové skupiny osob závislých a závislostí ohrožených. Typickým příkladem je oslovování mládeže, která na veřejných prostranstvích kouří konopí. Konkrétně tyto intervence vypadají tak, že terénní pracovníci aktivně oslovují neorganizovanou mládež, která na veřejných prostranstvích užívá konopí či alkohol. Během oslovení terénní pracovníci od těchto osob zjišťují, jaké mají povědomí o rizicích užívání návykových látek, seznamují je s riziky. Dalšími častými tématy jsou např. zvládání studijních povinností, trávení volného času. Pracovníci se rovněž zajímají o to, jak konkrétní jedinci vnímají situaci ve své lokalitě, zda se někde nacházejí použité injekční stříkačky, zda existují místa, kde by bylo možné potkat osoby, které užívají drogy.
- V průběhu roku se podařilo nakontaktovat 6 osob, které v minulých letech služeb terénního programu nevyužívaly.
- Služba je poskytována pravidelně a celoročně každé úterý v čase 15:00 – 18:00 hodin na území města Blatná a v přilehlých obcích. V období pandemie Covid-19 byla služba v Blatné dostupná v obvyklém čase. Pracovníci byli vybaveni ochrannými pomůckami a zároveň i samotným klientům

byly poskytovány balíčky obsahující roušku, rukavice a dezinfekční tampony. Služby nebyly poskytovány v bytech klientů a netestovalo se na infekční choroby (hepatitida, HIV a Syfilis). V pondělí až pátek byli klientům či zájemcům k dispozici pracovníci on-line na sociální síti Facebook.

- Z důvodu vládních opatření byla omezena služba na kulturních akcích a noční výjezdy.
- V Blatné bylo v roce 2020 vyměněno 11 601 ks injekčních stříkaček. Oproti roku 2019 došlo k navýšení počtu vyměněných stříkaček o 4957 ks. Tento nárůst počtu vyměněných stříkaček souvisí s tím, že nitrožilní uživatelé drog využívali služeb terénního programu pravidelně. Zvýšil se i počet klientů využívajících terénní službu. Za rok 2020 byly ve městě Blatná nalezeny a bezpečně zlikvidovány dvě injekční stříkačky.
- Vedle výměny jednorázových injekčních stříkaček je možné získat také šňupátka, želatinové kapsle pro perorální užití drog. V rámci ochrany veřejného zdraví a minimalizace rizik přenosu infekčních chorob bylo vydáno 69 ks kondomů.
- Z pohledu terénních pracovníků je situace na drogové scéně v Blatné stabilizována. Terénní program nezaznamenal výrazné změny v trendech a užívání návykových látek ve městě. Je potřeba udržet nezbytný standard odborné práce, tedy realizovat minimálně pravidelné každotýdenní výjezdy do lokality v časové dotaci 3 hodin týdně přímé práce ve městě. Pokud pominou vládní opatření, plánují terénní pracovníci opět realizovat mimořádné výjezdy ve večerních hodinách a testovat co nejvíce uživatelů drog na Hepatitidu C. Od roku 2013 dochází k postupnému poklesu klientů, kteří využívají služeb terénního programu. Drogová scéna je stále spíše uzavřená a odborných služeb využívá pouze část uživatelů návykových látek. Cílem služby je kontaktovat i tuto skrytou skupinu uživatelů.

Zpracovala: Bc. Kateřina Malečková
V Blatné dne 19.3.2021